

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE
nr 6/1986-87 med anledning av ltm
Rainer Lönns m.fl. hemställningsmo-
tion till landskapsstyrelsen om åtgär-
der så att Puva-behandling av psoria-
sispatienter kan inledas år 1987.

Landstinget har den 24 november 1986 inbegärt finansutskottets yttrande över motionen. Utskottet, som i ärendet hört ledande läkaren Karl K. Fagerlund och landskapsläkaren Birger Ch. Sandell, får anföra följande.

I motionen föreslås att landskapsstyrelsen vidtar åtgärder så att psoriasispatienter kan få s.k. Puva-behandling på Åland och härvid hänvisas till ett tidigare beslut av landstinget i samband med behandlingen av årsstaten för år 1980. Då föreslogs i en finansmotion (fin.mot. nr 57/1979-80) att 40.000 mark skulle upptas för att en undersökning om förekomsten av psoriasis och övriga hudsjukdomar bland Ålands befolkning skulle utföras. Några medel upptogs inte i budgeten för ändamålet, men landstinget godkände en motivering enligt vilken förutsattes att landskapsstyrelsen skulle vidta åtgärder för att vården av psoriasispatienter skulle kunna ske i landskapet. Landskapsstyrelsen har också i landskapets social- och hälsovårdsplan uppmanat Ålands centralsjukhus att inleda poliklinisk verksamhet inom specialite- ten hudsjukdomar, men någon Puva-behandling har inte kunnat komma till stånd främst beroende på att man inte lyckats engagera någon hudspecialist för ändamå- let.

Enligt statistiska beräkningar har ca 2 procent av befolkningen psoriasis, vilket för Ålands del alltså innebär mellan 400 och 500 psoriasispatienter. Någon räkning har dock inte företagits och inte heller finns någon registrering av patienterna. De flesta är dessutom sådana som aldrig uppsöker sjukvård. Flertalet av patienterna är i behov av någon form av behandling som i första hand borde handhas av en hudspecialist, av dessa är ca 30 sådana som skulle bli hjälpta av Puva-behandling.

Puva-behandlingen tillgår så att patienten ordinerar ett läkemedel som gör huden ljuskänslig, därefter behandlas den med ultraviolettt ljus. Till att börja med behandlas patienten tre gånger per vecka under ca två månader därefter övergår man till s.k. underhållsbehandling någon gång per vecka. Behandlingen sker för närvarande i Åbo och tar endast ca 15 minuter, men trots det har bara ett fåtal ålänningar kunnat få Puva-behandling eftersom antalet behandlingar är så stort att

restiden och kostnaderna blir orimliga. Fördelen med Puva-behandling jämfört med andra metoder är bl.a. att patienten inte behöver läggas in på sjukhus och kan sköta sitt arbete. Behandlingen är också lindrig för patienten. Psoriasispatienter med svårare åkommor såsom ledbesvär blir dock inte hjälpta av denna behandling.

Behandlingen utförs alltså som tidigare nämnts med en s.k. Puva-apparat som alstrar ett ultraviolett ljus. Numera finns, till en något högre kostnad, kombinationsapparater som alstrar två typer av ultraviolett ljus, nämligen UVA och UVB, vilket medger två olika typer av behandling. Apparaten är inte särskilt utrymmeskrävande.

Behandlingen måste ske under övervakning av en hudspecialist och då någon sådan inte finns på Åland har det hittills inte ansetts möjligt att införa Puva-behandling i landskapet. Vid ärendets behandling i utskottet har det dock även framkommit att den övervakande läkaren inte behöver vara närvarande under själva behandlingen med Puva-apparaten utan den kan handhas av en sjukskötare. Patienten skulle vid behandlingens början besöka läkaren och naturligtvis finns även behov av uppföljningsbesök, men för övervakningen av själva Puva-behandlingen skulle det inte krävas att hudläkaren är närvarande. Den sjukskötare som skall handha den direkta övervakningen måste dock först genomgå en särskild utbildning i t.ex. Åbo.

För placeringen av Puva-apparaten kan man tänka sig olika alternativ, såsom Ålands centralsjukhus eller Ålands folkhälsoförbund. Ytterligare en annan möjlighet är att behandlingen sker i privat regi med bidrag från landskapet. Så är t.ex. fallet på många håll i Sverige där psoriasisföreningarna är huvudmän för verksamheten, men erhåller ekonomiskt stöd från samhället. Finansutskottet vill i det här skedet inte ta ställning till vilket alternativ som skulle vara mest ändamålsenligt för landskapets vidkommande.

Finansutskottet anser att vad som framkommit vid ärendets utskottsbehandling visar att det är möjligt att införa Puva-behandling på Åland med övervakning av hudspecialist som inte behöver vara närvarande vid behandlingen med Puva-apparaten. Utskottet är medvetet om att behandlingen inte kan hjälpa samtliga psoriasisdrabbade, men anser att kostnaderna ändå är rimliga med tanke på det antal patienter det är fråga om.

Med hänvisning till det anförda får utskottet vördsamt föreslå

att Landstinget hemställer hos landskapsstyrelsen om omedelbara åtgärder i syfte att inleda Puva-behandling av psoriasispatienter.

Mariehamn den 20 januari 1987.

På finansutskottets vägnar:

Roger Jansson
ordförande

Elisabeth Naucér
sekreterare

Närvarande vid ärendets avgörande behandling: ordföranden Roger Jansson, vice-ordföranden Olof Jansson, ledamöterna Lundberg, Sundblom och Tuominen.